

Utredning om läns-gemensam verksamhet (s.k. ”MiniMaria”) i Dalarna för barn och unga med skadligt bruk- och beroendeproblematik

Henrietta Forsman och Caroline Mörk, Utvecklingsledare, Avd Hälsa och välfärd/RSS Dalarna

Junia Joffer, Folkhälsoanalytiker och utredare, Hållbarhetsavdelningen

Länschefsnätverket 2022-09-23

Syfte och mål – uppdrag MiniMaria

Syfte

Uppdraget syftar till att utreda förutsättningarna för samverkan kring en MiniMaria-verksamhet med utgångspunkt i den förestående omorganiseringen av akutpsykiatri och hur denna skulle kunna integreras med hela vårdkedjan för den unga målgruppen.

Mål

Att utredningen utgör ett ändamålsenligt underlag för att fatta beslut om huruvida en MiniMaria-verksamhet kan starta i Dalarna samt vilka övergripande förutsättningar som då bör vara uppfyllda.

Frågeställningar uppdrag MiniMaria

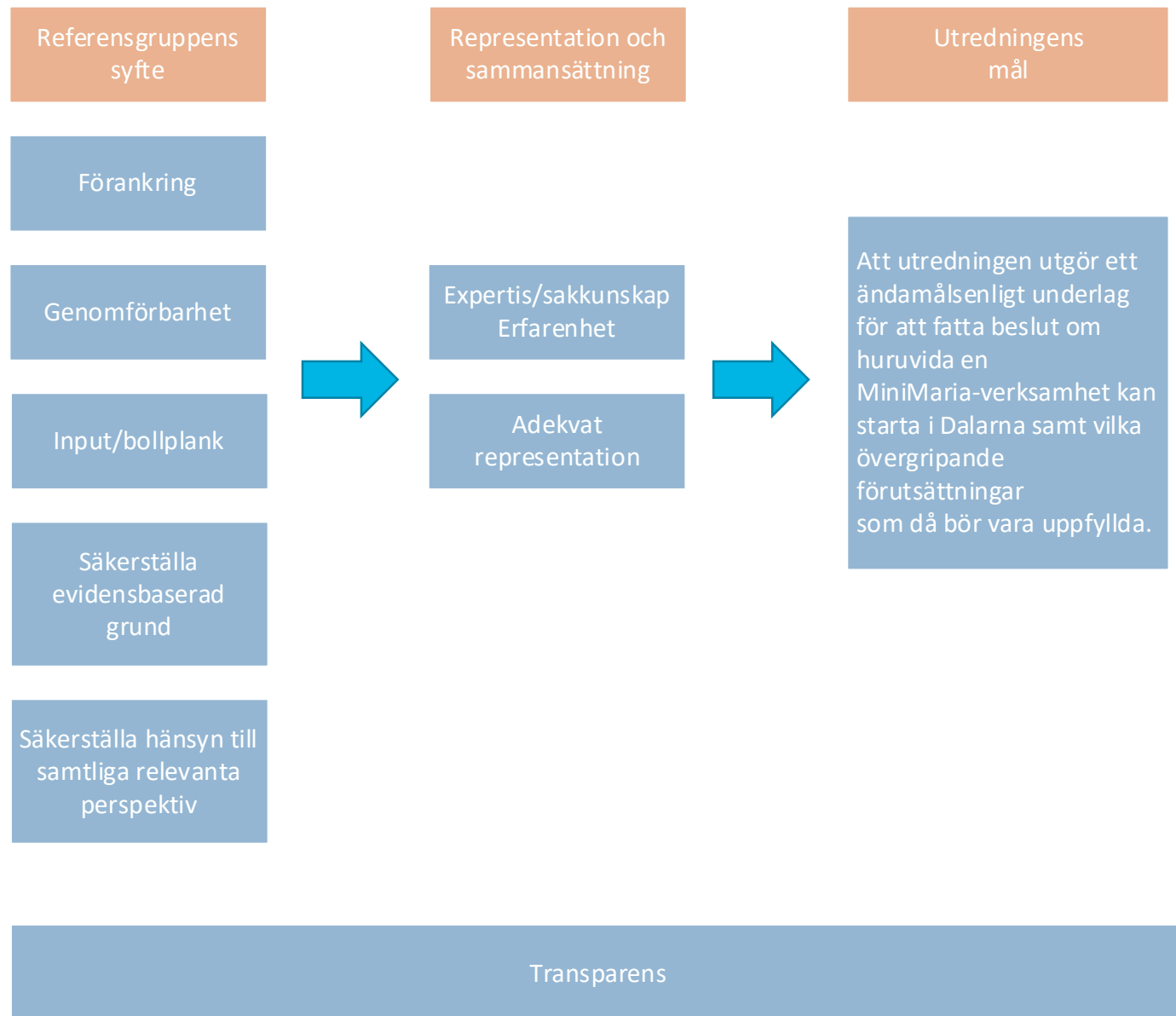
- Kartläggning av målgruppen
 - Hur ser målgruppen för en MiniMaria-verksamhet ut i länet?
 - Vilka lokala skillnader (mellan kommuner) finns avseende målgruppen?
- Vilka förutsättningar finns inom ramen för akutpsykiatrins omorganisering i relation till de förutsättningar som behöver vara uppfyllda för en välfungerande MiniMaria-verksamhet?
- Hur skulle en MiniMaria-verksamhet i Dalarna kunna utformas anpassad till länets geografiska kontext?

Lägesuppdatering

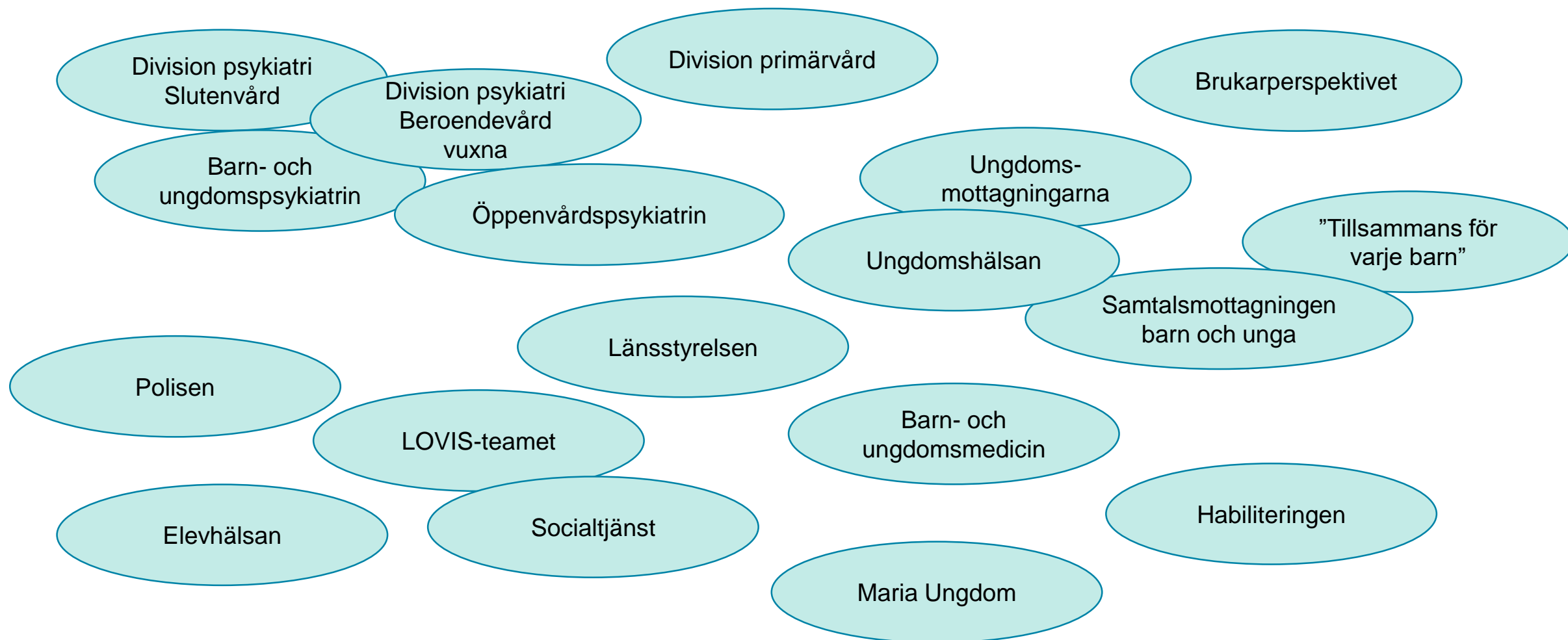
- Omvärldsbevakning och dialoger med representanter från Maria-verksamheter, planering av studiebesök
- Dialog LPO Psykisk hälsa
- Information/förankring LPO Barn och unga
- Dialog och planering för fördjupad målgruppsanalys för Dalarnas län
- Rekrytering till referensgrupp
- Uppstartsmöte referensgrupp

Referensgruppen

Syfte, funktion och målsättning

Bred representation

Referensgruppens första möte

- God uppslutning! Bred representation!
- Uttalad samsyn kring uppdragets betydelse
- Nödvändig anpassning till Dalakontext
- Info om planer för omorganisationen inom psykiatrin
- Fördjupning i Maria-verksamheters arbetssätt
- Framåtblick
 - Kommande möten

Kommande steg hösten-22

- Dialoger med referensgruppen
 - Case som utgångspunkt
 - Vad fungerar idag?
 - Vad fungerar mindre bra?
 - Finns luckor att täppa till? Om ja, skulle en MM-verksamhet kunna bidra till det och i så fall hur?
- Forts omvärldsanalys inkl studiebesök
- Följa utvecklingen i frågan om psykiatrins omorganisering
- Fördjupad målgruppsanalys utifrån Dalakontext

Fördjupad analys för att beskriva målgruppen i Dalarnas län

Uppdrag MiniMaria och Samsjuklighet i samverkan med Hållbarhetsavdelningen

Varför en fördjupad analys?

- ”Som man frågar får man svar” – att välja analysmetod beroende på frågeställningen.
- Variabelorienterad analys
Frekvenser mm. En sak i taget.
- Personorienterad analys
Grupper av personer som har en gemensam profil (tex problembild)
- För att förstå hur behovet av vård och stöd ser ut behöver vi gå från ”stuprör” till helhet – och därmed också försöka titta på statistiken på det sättet.
- Se sammanhang snarare än enskilda problem

Syfte – fördjupad målgruppsanalys

Syfte

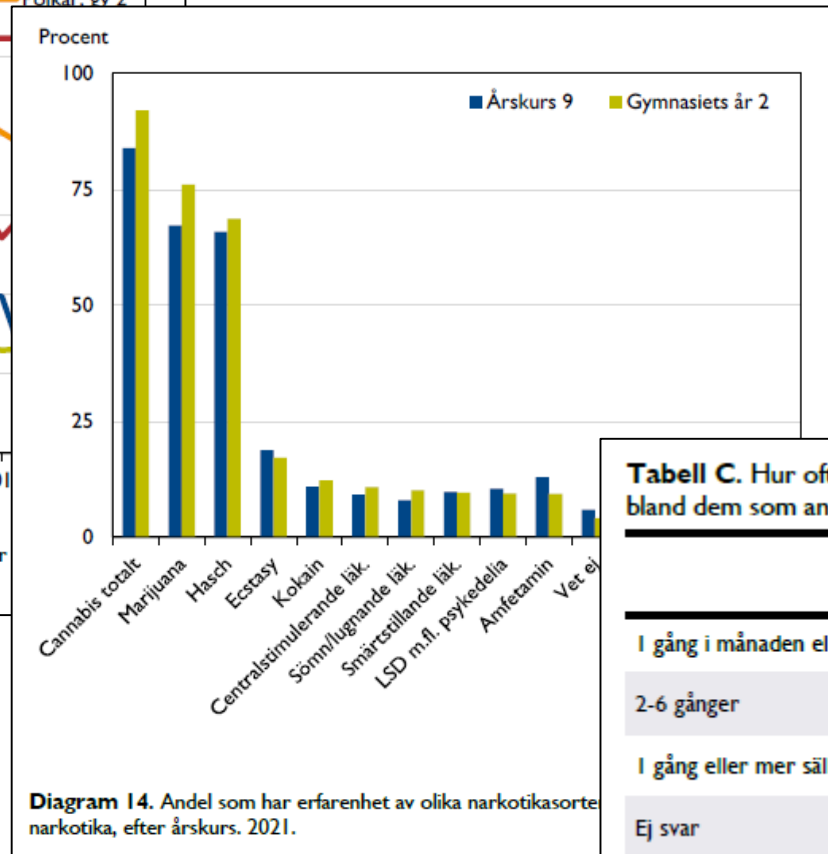
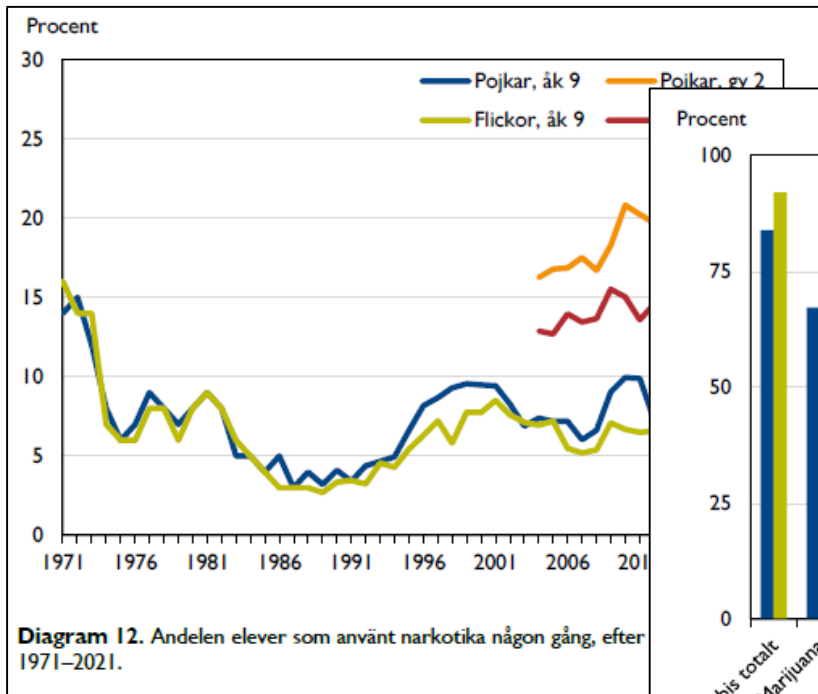
Att beskriva bruk samt skadligt bruk och beroende hos unga och vuxna med komplex problematik i Dalarnas län.

Frågeställningar – fördjupad målgruppsanalys

Frågeställningar

- Hur kan ungas och vuxnas bruk samt skadligt bruk och beroende beskrivas och vilka kopplingar finns till allmänt hälsotillstånd och psykisk hälsa?
- Hur kan grupper av unga respektive vuxna i riskzonen för skadligt bruk och beroende beskrivas när det gäller kopplingen till kända risk- och skyddsfaktorer?
- Finns det könsrelaterade eller geografiska skillnader?

En sak i taget (variabelorientera analys)

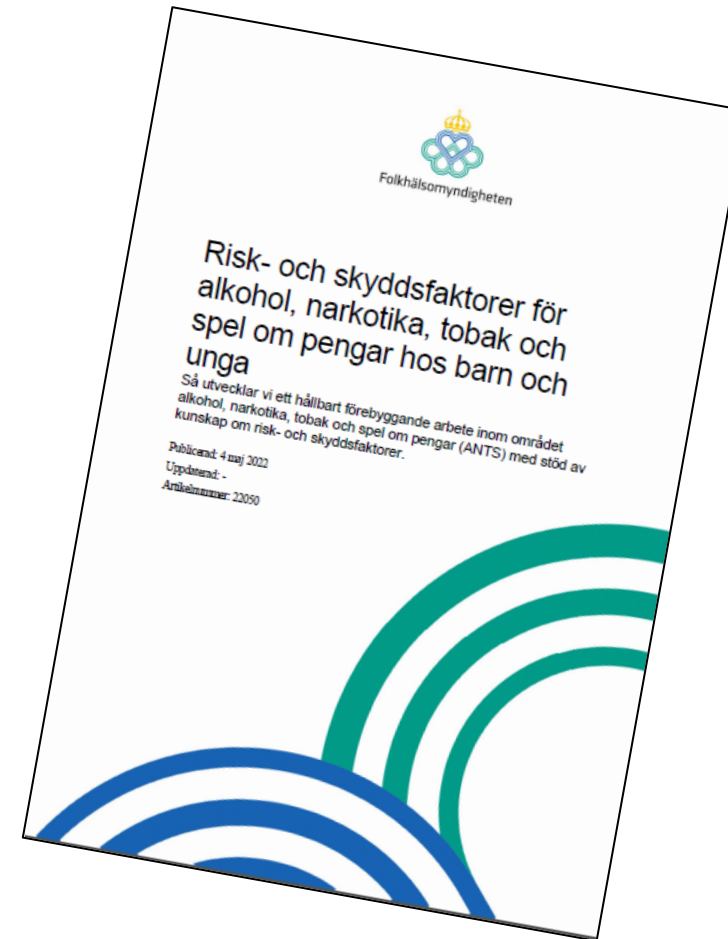
CAN:s nationella skolundersökning 2021 - CAN

Tabell C. Hur ofta har du använt narkotika de senaste 12 månaderna? Procentuell fördelning bland dem som använt narkotika. Årskurs 9 och gymnasiets år 2. 2021.

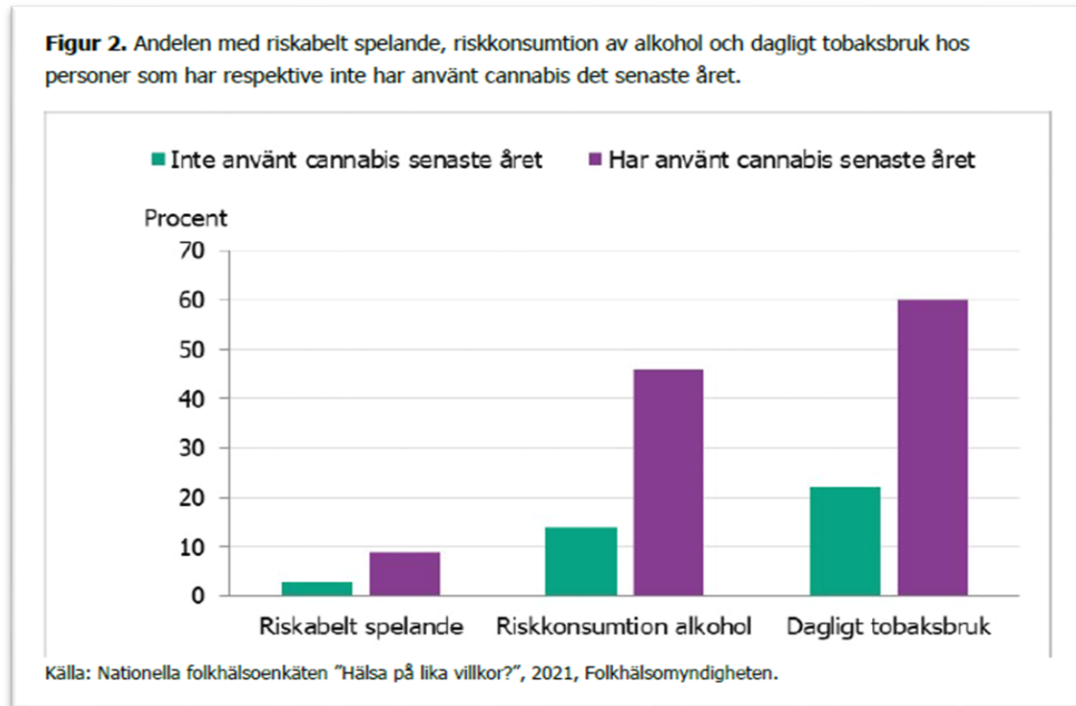
	Åk 9 (n=298)	Gy 2 (n=592)
I gång i månaden eller oftare	28	19
2-6 gånger	25	28
I gång eller mer sällan de senaste 12 månaderna	44	53
Ej svar	3	1

Det hänger ihop

[Risk- och skyddsfaktorer för alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar hos barn och unga — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Grupper och flera variabler samtidigt – ett steg på väg

[Risk- och skyddsfaktorer för alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar hos barn och unga — Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#)

Grupper och flera variabler samtidigt HLIV

Tabell 6. Andelen med suicidtankar, god hälsa, psykiskt välbefinnande och högt psykiskt välbefinnande utifrån antal samtida bruk, med 95 % konfidensintervall (KI).

Hälsovariabel	Inga bruk % (KI)	Ett bruk % (KI)	Två bruk % (KI)	Tre bruk % (KI)
Suicidtankar senaste året	3 (2,6–2,9)	4 (3,5–4,2)	6,0 (4,8–6,4)	12 (9,0–15,3)
God hälsa	75 (74,7–75,6)	74 (73,0–74,6)	67,0 (65,8–69,0)	66 (61,0–70,0)
Psykiskt välbefinnande	87 (86,8–87,5)	84 (83,7–85,0)	78,0 (76,8–79,6)	69 (64,2–73,1)
Högt psykiskt välbefinnande	13 (12,3–13,0)	11 (10,0–11,1)	7,0 (6,3–8,1)	5 (2,8–6,9)

[Risk- och skyddsfaktorer för alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar hos barn och unga, bilaga — 16-84 år. Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Tabell 8c. Andelen med olika antal samtida bruk utifrån sysselsättning för män 16–84 år, med 95 % konfidensintervall (KI).

Sysselsättning	Inga bruk % (KI)	Ett bruk % (KI)	Två bruk % (KI)	Tre bruk % (KI)
Yrkesarbetande	55 (53,6–55,5)	32 (30,8–32,6)	11 (10,8–12,0)	2 (2,1–2,6)
Arbetslös	50 (46,3–53,0)	32 (28,7–35,0)	14 (11,5–16,1)	5 (3,3–6,1)
Sjukpenning	52 (47,0–56,4)	31 (27,0–35,8)	13 (9,8–16,1)	4 (2,1–5,8)
Studerande	66 (62,8–68,1)	22 (19,5–24,1)	9 (7,2–10,3)	4 (2,9–5,1)

Hälsans bestämningsfaktorer

Verkligheten är sällan
en sak i taget...

Källa: Dahlgren och Whitehead, 1991. Bearbetad av Folkhälsomyndigheten.

[Risk- och skyddsfaktorer för alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar hos barn och unga — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Flera riskfaktorer som samspelar

Gemensamma riskfaktorer för ANTS :

[Risk- och skyddsfaktorer för alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar hos barn och unga — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

- Lägre socioekonomisk position utifrån föräldrars utbildningsnivå, yrke och bostadsområde.
- Sämre skolprestationer som låga, ofullständiga eller inga slutbetyg från grundskolan.
- Frånvaron av trygga uppväxtvillkor
- Användning av någon av substanserna eller att spela om pengar.
- Individuella förutsättningar som ADHD, beteendeproblem eller att vara pojke.

Flera områden i livet har betydelse

[Risk- och skyddsfaktorer för alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar hos barn och unga — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Fördjupad analys

- Statistisk analys som utgår från indikatorers samspel - helhetsperspektiv
- Klusteranalysen innebär att vi skapar ”kluster” (grupper) av individer som liknar varandra utifrån ett urval indikatorer (i detta fall riskfaktorer)
- Åldersuppdelade analyser – ungdomar samt vuxna

Datakälla ungdomar - LUPP

LUPP - Lokal uppföljning av ungdomspolitiken

- Genomförs av MUCF i samarbete med kommuner och regioner
- Ålder: 13-16 samt 16-19
- Inte bara uppföljning av ungdomspolitiken utan också uppgifter om hälsa, sociala relationer, socioekonomi, levnadsvanor etc.
- År 2021 deltog 6 451 elever i Dalarna (3 867 i högstadiet och 2 584 i gymnasiet)

Datakälla vuxna - HLV

Nationella folkhälsoenkäten "Hälsa på lika villkor" (HLV)

- Samarbete mellan FHMH, SCB och regionerna
- Enkät om hälsa, sociala relationer, levnadsvanor etc. samt registerdata
- Ålder: 16-84-åringar
- År 2021 tilläggurval i Dalarna (n= 10 697 personer)
- Digital rapport: [Hälsa på lika villkor – Dalarna](#)

Nästa steg: Fördjupad analys av olika "riskprofiler" (klusteranalys)

Kommande steg hösten-22

- Dialoger med referensgruppen
 - Case som utgångspunkt
 - Vad fungerar idag?
 - Vad fungerar mindre bra?
 - Finns luckor att täppa till? Om ja, skulle en MM-verksamhet kunna bidra till det och i så fall hur?
- Forts omvärldsanalys inkl studiebesök
- Följa utvecklingen i frågan om psykiatrins omorganisering
- Fördjupad målgruppsanalys utifrån Dalakontext